

● **Meerkeuzevragen**

Schrijf alleen de hoofdletter van het goede antwoord op.

VRAGEN STAAT VRIJ

Bij de beantwoording van de vragen 1 tot en met 6 moet je soms gebruikmaken van de informatiebronnen 1 en 2 in de bijlage.

Gebruik informatiebron 1.

1p ○ **1** → Hoeveel uur per week is Anneke sinds mei 2005 bezig met het bezorgen van de zondagskrant? Laat de berekening zien.

1p ● **2** Is het bezorgen van kranten door Anneke formele arbeid of informele arbeid?
A Formele arbeid, want Anneke is over haar salaris loonheffingplichtig.
B Formele arbeid, want Anneke werkt twee dagen per week.
C Informele arbeid, want Anneke verdient heel weinig geld.
D Informele arbeid, want Anneke zit nog op school.

1p ○ **3** Voordat de kranten worden rondgebracht, moeten ze ook nog worden gevouwen.
→ Wanneer is hierbij sprake van arbeidsintensieve productie?

Gebruik informatiebron 2.

2p ○ **4** De vader van Anneke beweert dat zijn dochter minder dan het minimumjeugdloon verdient.
→ Toon met een berekening aan dat hij gelijk heeft.

1p ● **5** Met het bezorgen van de zondagskrant verdien je niet veel.
Wat kan daarvoor de verklaring zijn?
A Er is veel belangstelling bij werkgevers voor dit werk en dus veel vraag naar arbeid.
B Er is veel belangstelling van jongeren voor dit werk en dus veel aanbod van arbeid.
C Er is weinig belangstelling bij werkgevers voor dit werk en dus weinig vraag naar arbeid.
D Er is weinig belangstelling van jongeren voor dit werk en dus weinig aanbod van arbeid.

1p ○ **6** Anneke vindt dat ze veel te weinig verdient en ze zegt haar baan op.
Ze vraagt wel een werkloosheidsuitkering aan.
→ Zal Anneke een werkloosheidsuitkering krijgen? Verklaar je antwoord.

VRAGEN STAAT VRIJ

Informatiebron 1

In het blad van FNV Bondgenoten staat een rubriek met de titel '**BM weet raad**'.
Daarin staat de volgende brief.

Ik zit met de volgende vraag: Mijn dochter Anneke is zestien jaar. Sinds januari 2004 bezorgde ze voor de Interlanden Spreigroep op donderdag reclamefolders. Op zaterdagmiddag bezorgde ze ook de zondagskrant in onze woonwijk. Dat zijn 373 kranten. Hiermee verdiende zij gemiddeld € 13,50 per week.

Sinds mei 2005 zijn de folders komen te vervallen, waardoor zij nu € 8,46 per week verdient. Met bezorging van de kranten is zij gemiddeld uur per week bezig. Dit komt neer op een uurloon van € 1,88. Dit bedrag ligt volgens mij ver onder het wettelijke minimumjeugdloon. Zij heeft wel een aanstellingsformulier. Zij heeft nooit een loonsverhoging ontvangen. Per krant ontvangt zij nog steeds 2,27 cent! Bestaan er vaste regels over een wettelijke minimumbetaling voor dergelijke werkzaamheden? Onder welke CAO vallen krantenbezorgers?

D.Lam
Amersfoort

Het antwoord van BM

Ik heb contact opgenomen met onze vakbondscollega's van FNV Kiem. Degenen die kranten/folders en dergelijke verspreiden, behoren tot hun sector. Voor de werknemers in de bezorgsector geldt geen CAO. Als er geen CAO van toepassing is, wordt het volgende van belang: Is er sprake van een arbeidsovereenkomst waaraan rechten ontleend kunnen worden? Gezien het feit dat geen sprake is van een arbeidsovereenkomst hoeft Interlanden Spreigroep het minimumjeugdloon **niet** uit te betalen. Interlanden Spreigroep betaalt een zogenaamde 'vergoeding voor het leveren van diensten'. Met deze vergoeding kan men al dan niet akkoord gaan. Ik moet u dus tot mijn spijt mededelen dat volgens de wet geen hoger salaris voor uw dochter geclaimd kan worden.

BM

Informatiebron 2

Minimumloon € 298,15 per week bij een 38-urige werkweek.

Wettelijk bruto minimumjeugdloon

Leeftijd	% van het minimumloon
22 jaar	85,0 %
21 jaar	72,5 %
20 jaar	61,5 %
19 jaar	52,5 %
18 jaar	45,5 %
17 jaar	39,5 %
16 jaar	34,5 %
15 jaar	30,0 %

STAND.NL

Bij de beantwoording van de vragen 7 tot en met 12 moet je soms gebruikmaken van informatiebron 3 in de bijlage.

STAND NL

Stelling van dinsdag 9 mei 2006

Werknemers moeten 2 uur per week langer werken zonder extra loon

eens

oneens

In het populaire radioprogramma Stand.nl kunnen luisteraars via internet stemmen op een stelling. Ook kunnen ze bellen en in de uitzending reageren. De stelling van vandaag is gebaseerd op een uitspraak van de heer Kraaijeveld. Hij is voorzitter van de Vereniging van Ondernemers in de metaalsector. Volgens hem moet de arbeidstijdverkorting uit de jaren tachtig worden teruggedraaid. Twee uur langer werken in de week levert volgens hem 50.000 extra banen op vóór het eind van deze kabinetsperiode. De heer Kraaijeveld is naar de studio gekomen om zijn uitspraak toe te lichten.

- 2p ○ 7 “Veel bedrijven hebben meegedaan aan arbeidstijdverkorting. Nog niet zo lang geleden ging de werkweek in de metaalsector van 38 uur naar 36 uur. De werknemers hielden hetzelfde loon. De door de arbeidstijdverkorting vrijgekomen uren werden **gedeeltelijk** herbezet.”

Vul onderstaande zinnen aan. Kies uit: **gestegen / gedaald / gelijk gebleven**

→ Door de arbeidstijdverkorting is

a) de werkgelegenheid in de metaalsector uitgedrukt in uren

b) de werkgelegenheid in de metaalsector uitgedrukt in personen

Schrijf op je antwoordblad: a

b

- 1p ● 8 Meneer Kraaijeveld vervolgt: “Korter werken kan niet meer. We moeten de productie verhogen.”

Welke bewering is juist?

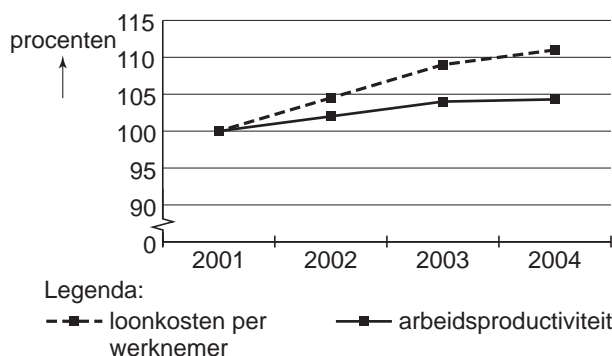
- A Door de werkweek met twee uur te verlengen gaat de productie omhoog, mits de productie per arbeidsplaats gelijk blijft.
- B Door de werkweek met twee uur te verlengen gaat de productie omhoog, mits de productie per uitzendkracht gelijk blijft.
- C Door de werkweek met twee uur te verlengen gaat de productie omhoog, mits de productie per werknemer per uur gelijk blijft.
- D Door de werkweek met twee uur te verlengen gaat de productie omhoog, mits de productie per werknemer gelijk blijft.

- Gebruik informatiebron 3.*
- 1p ○ **9** Meneer Kraaijeveld zegt: "Belangrijk zijn de loonkosten per eenheid product. Daar gaat het om."
→ De loonkosten per eenheid product zijn, vergeleken met 2002, in 2004 gestegen. Geef daarvoor de verklaring.
- 1p ○ **10** Dennis is de eerste luisteraar die in de uitzending reageert. Hij is het oneens met de stelling. "Als iedere werknemer langer gaat werken komen er juist meer werklozen!"
→ Geef een argument voor de mening van Dennis.
- 1p ● **11** Meneer Kraaijeveld zegt: "Ik leg het nog één keer uit. Langer werken levert extra banen op."
Hieronder staan enkele tussenstappen:
1 concurrentiepositie verbetert
2 productie stijgt
3 prijzen van de goederen kunnen dalen
In welke van de onderstaande regels staan de tussenstappen in een zodanige volgorde dat ze de gedachtegang van de heer Kraaijeveld goed weergeven?
A langer werken → 1 → 2 → 3 → extra banen
B langer werken → 1 → 3 → 2 → extra banen
C langer werken → 2 → 1 → 3 → extra banen
D langer werken → 2 → 3 → 1 → extra banen
E langer werken → 3 → 1 → 2 → extra banen
F langer werken → 3 → 2 → 1 → extra banen
- 1p ○ **12** Joke is één van de volgende bellers: "Alles draait tegenwoordig om werken, werken en nog eens werken. En dan bedoelen we: betaalde arbeid. Dit gaat ten koste van de onbetaalde arbeid, want daar hebben we geen tijd meer voor. Dit is schadelijk voor onze samenleving."
→ Leg uit dat ook onbetaalde arbeid belangrijk is voor onze samenleving.

STAND.NL

Informatiebron 3

Ontwikkeling loonkosten per werknemer en arbeidsproductiviteit in procenten



V/M

Bij de beantwoording van de vragen 13 tot en met 18 moet je soms gebruikmaken van de informatiebronnen 4 en 5 in de bijlage.

Je zult maar vrouw zijn en betaald werk willen doen. Dat vind je niet zo snel. Dit kan afgeleid worden uit de werkloosheidscijfers.

- Gebruik informatiebron 4.*
- 1p ○ 13 Hoeveel procent van de vrouwelijke beroepsbevolking in 2003 is werkloos?
→ Laat de berekening zien.
- Gebruik informatiebron 5.*
- 1p ● 14 Vrouwen nemen een groter deel van de verzorging van een kind voor hun rekening dan mannen. Vaak gaan vrouwen na de geboorte van hun eerste kind minder betaald werk verrichten of houden ze helemaal met betaald werken op.
Op hoeveel procent van de vrouwen zijn bovenstaande feiten van toepassing?
A 14%
B 24%
C 45%
D 69%
E 83%
- 1p ○ 15 Sommige vrouwen gaan juist meer betaald werk verrichten nadat ze hun eerste kind hebben gekregen.
→ Geef een reden waarom sommige vrouwen juist meer uren gaan werken.
- 1p ○ 16 Ellen is 40 jaar en getrouwd met Bart. Ze hebben drie kinderen. Nu het jongste kind vier jaar geworden is en naar de basisschool gaat, wil Ellen weer betaald werk gaan doen. Maar een baan vinden valt niet mee. Ellen vindt dat werkgevers en overheid hier een taak hebben.
Ellen doet een voorstel:
"Geef vrouwen met kinderen de mogelijkheid 'op afstand' te werken. In plaats van op kantoor kan ik mijn werk thuis achter de computer doen."
→ Leg uit waarom dit voorstel gunstig is voor vrouwen met kinderen die betaald werk willen doen.
- 1p ○ 17 De overheid kan maatregelen nemen om de positie van vrouwen op de arbeidsmarkt te verbeteren. De overheid kan werkgevers echter niet dwingen om vrouwen een hoger loon te betalen.
→ Noem een maatregel die de overheid wel kan nemen om de positie van vrouwen op de arbeidsmarkt te verbeteren.
- 1p ○ 18 Om de kansen van vrouwen op het vinden van een baan te vergroten, staat in personeelsadvertenties wel de zin: **bij gelijke geschiktheid gaat onze voorkeur uit naar een vrouw**. De VVD stelde onlangs voor deze zin weg te laten.
→ Ben jij het eens met de VVD of niet?
Geef een argument voor je mening.

V/M

Informatiebron 4

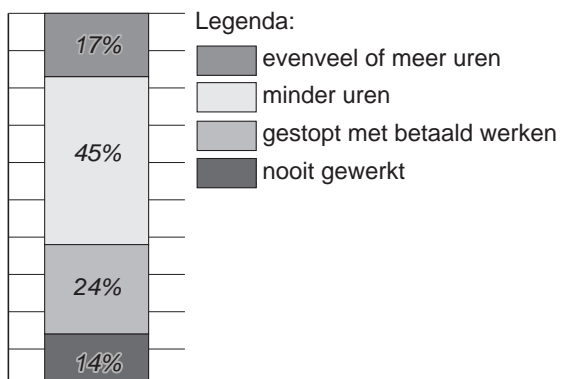
Gegevens werkloosheid en beroepsbevolking (x 1000)

	totaal beroepsbevolking			werkloze beroepsbevolking			werkloosheidspercentage		
	totaal	mannen	vrouwen	totaal	mannen	vrouwen	totaal	mannen	vrouwen
2000	7 187	4 275	2 912	271	114	157	3,8	2,7	5,4
2001	7 314	4 317	2 997	252	109	143	3,4	2,5	4,8
2002	7 427	4 358	3 069	302	147	155	4,1	3,4	5,1
2003	7 510	4 368	3 142	396	206	190	5,3	4,7	?

Informatiebron 5

Wat doen werkende vrouwen na de geboorte van hun eerste kind?

Werkende vrouwen na de geboorte van hun eerste kind



LAWAAI IN DE POLDER

Bij de beantwoording van de vragen 19 tot en met 24 hoef je geen gebruik te maken van informatiebronnen in de bijlage.

Er is de laatste tijd veel kabaal over onze luchthaven Schiphol. Niet alleen de vliegtuigen maken veel herrie. Er is ook een luidruchtige discussie over de vraag: kan Schiphol doorgroeien, ja of nee?

Bekijk onderstaande tabel.

Gegevens Schiphol			
	1993	1997	2003
Vervoerde vracht (kg)	775.386	1.161.234	1.306.155
Aantal passagiersbewegingen	21.274.000	31.570.000	39.960.000

- 2p ○ **19** De hoeveelheid vracht en het aantal passagiers zijn sterk gestegen.
→ Geef twee oorzaken voor de sterke toename van het aantal passagiers.
- 1p ○ **20** De directie van Schiphol wil dat Schiphol een flinke groei doormaakt. Volgens de directie is Schiphol belangrijk voor de Nederlandse economie. In 2003 werkten er ruim 57.000 mensen op Schiphol.
Naast werkgelegenheid is Schiphol om andere redenen belangrijk voor de Nederlandse economie.
→ Noem een andere reden.
- 1p ○ **21** Om geluidsoverlast in dichtbevolkte gebieden te verminderen, werd in 2003 de Polderbaan in gebruik genomen. De directie van Schiphol beweerde dat door gebruik te maken van de Polderbaan, men over gebieden kan vliegen waar minder mensen wonen. De milieubeweging was fel tegen de komst van de Polderbaan. Volgens de milieubeweging betekent de Polderbaan **voor de toekomst** meer vliegtuiglawaai.
→ Geef een verklaring voor het standpunt van de milieubeweging.
- 1p ○ **22** In de omgeving van Schiphol worden veel huizen geïsoleerd om het lawaai buiten te houden. In 1995 schatte men dat 21.500 huizen geïsoleerd moesten worden. De kosten werden geschat op € 234 miljoen. In 2004 heeft men het aantal te isoleren huizen teruggebracht tot 7.047. De totale kosten van dit project bedragen in 2004 echter € 399 miljoen.
→ Hoeveel bedragen de kosten van het isoleren **per huis** in 2004?
Laat de berekening zien.
- 1p ○ **23** Ook de collectieve sector heeft er belang bij dat Schiphol groeit. Zo kunnen de collectieve uitgaven dalen als Schiphol groeit.
→ Geef een voorbeeld van een collectieve uitgave die kan dalen als Schiphol groeit.

- 2p **24** De vraag: 'moet Schiphol groeien?', beantwoordt de directie van Schiphol met 'ja' en de milieubeweging met 'nee'.
→ Wat vind jij: moet Schiphol kunnen groeien of niet?

Als je voor de directie van Schiphol kiest, moet je aangeven waarom je een argument dat de directie van Schiphol kan gebruiken belangrijker vindt dan een argument dat de milieubeweging kan gebruiken.

Als je voor de milieubeweging kiest, moet je aangeven waarom je een argument dat de milieubeweging kan gebruiken belangrijker vindt dan een argument dat de directie van Schiphol kan gebruiken.

ALBERT HEIJN, DE PRIJZENOORLOG

Bij de beantwoording van de vragen 25 tot en met 29 moet je soms gebruikmaken van informatiebron 6 in de bijlage.

In 2003 kondigde Albert Heijn een prijsverlaging van zijn producten aan. Het was het begin van de 'prijsoorlog'. Eind 2004 constateerde Albert Heijn dat, ondanks de lagere prijzen, de omzet gelijk was gebleven aan het voorgaande jaar.

- 1p ● **25** Hoe heeft de afzet van Albert Heijn zich in deze periode ontwikkeld?
A De afzet van Albert Heijn is gedaald.
B De afzet van Albert Heijn is gelijk gebleven.
C De afzet van Albert Heijn is gestegen.
- 1p ● **26** Albert Heijn wil, ondanks de prijsverlagingen, de brutowinst gelijk houden. Hoe kan Albert Heijn de brutowinst gelijk houden?
Dat is mogelijk door
A afspraken te maken met leveranciers over lagere inkooprijzen.
B de werknemers minder loon uit te betalen.
C een aantal filialen te sluiten.
D een aantal werknemers te ontslaan.
- 1p ○ **27** *Gebruik informatiebron 6.*
Waarom willen supermarkten juist werknemers van 23 jaar en ouder ontslaan?
→ Geef een reden.
- 1p ○ **28** Edwin werkt nu al jaren bij Albert Heijn. Hij was 17 jaar toen hij er kwam werken. Hij maakte zelf afspraken met zijn werkgever en zijn ouders wisten niet precies wat hij had afgesproken.
→ Is er destijds een geldige arbeidsovereenkomst gesloten? Verklaar je antwoord.
- 1p ● **29** De werkgevers willen werknemers langer laten werken. Edwin denkt daarom dat zijn werkgever een langere werkweek gaat invoeren. Zijn collega Tim denkt dat een werkgever niet zomaar de werk- en rusttijden mag veranderen. Wie heeft gelijk?
A Edwin, maar dan moet de werkgever daar extra loon voor betalen.
B Edwin, want de werkgevers kunnen dat elke werknemer verplichten.
C Tim, want dat kunnen de werknemers naar eigen inzicht regelen.
D Tim, want werk- en rusttijden kunnen veranderen bij de invoering van een nieuwe CAO.

Dit was de laatste vraag van het deel waarbij de computer niet wordt gebruikt.

ALBERT HEIJN, DE PRIJZENOORLOG

Informatiebron 6

Uit een krant:

Bonden: Supermarkten lozen 23-plussers

Van een onzer verslaggevers

Rotterdam - De CNV Dienstenbond start komende maandag acties bij verschillende supermarkten uit protest tegen het beleid om winkelpersoneel boven de 23 jaar te ontslaan.

FNV Bondgenoten ligt al sinds juli met de supermarkten overhoop over de behandeling van oudere werknemers en wil de rechter inschakelen om personeel te behoeden voor onvrijwillig vertrek. De supermarkten bezuinigen op de personeelskosten als antwoord op de prijzenoorlog